

Årsrapport

2022

Funksjonshemmedes
fellesorganisasjon

Innhold

4	Forord
6	FFO hovedstyre
8	FFOs politiske fotavtrykk
10	Arbeid, trygd og pensjon
14	Helse, habilitering og rehabilitering
16	En skole for alle
18	Psykisk helse
20	Hjelpemidler og BPA
22	Universell utforming
24	Kampen om inkorporering av CRPD i menneskerettsloven
26	Arbeidet med sjeldne diagnoser
32	Frivillighetens år 2022
34	Høringsuttalelser i 2022
35	FFOs nettverk i 2022
36	Prosjekter med støtte fra Stiftelsen Dam i 2022
39	Organisasjonsutvikling i FFO
40	FFOs internasjonale solidaritetsarbeid
44	Rettighetssenteret
56	Kommunikasjonsarbeid i FFO
	Regnskap
	Revisjonsberetning

2022: Ett skritt i riktig retning – men på ingen måte i mål!

Året 2022 har fortsatt der 2021 slapp. Smittevernstiltakene hadde ikke mer enn akkurat blitt senket før ny uro traff oss, både her hjemme og i verden for øvrig. Skolestreiken holdt altfor mange elever hjemme altfor lenge. Elever i spesialundervisning skulle skjermes fra streikens konsekvenser, men vi vet nå at dette nok alt for ofte ikke var tilfelle. Med krigen i Ukraina kom skyhøye energipriser og sterk prisvekst.

Det er ingen tvil om at prisstigningen har fått dramatiske konsekvenser for mange av våre og deres familier. Personer med lave inntekter og på trygdens minsteytelser, er overrepresentert blant våre grupper. Parallelt med prisstigningen ser vi med uro på konsekvensen av den økonomiske politikken for å stagge prisveksten. Statsbudsjettet for 2023 som ble lagt frem i oktober bar budskap om moderasjon, innsparing og tøffere tider tydelig.

Det er et faktum at den som er aller mest utsatt fra før, blir truffet enda hardere av kriser og nedgangstider. De grupper som FFO-felleskapet representerer, er overrepresentert blant de som sitter på dyrekjøpt erfaring. For å kunne leve aktive gode liv er mange avhengig av en rekke offentlige tjenester. Tjenester som i stor grad er et kommunalt ansvar.

Vil kommunene evne å gi innbyggerne med slike behov de tjenesten de trenger

fremover? Vil de ha tilstrekkelige budsjettmessige rammer, tilgjengelig personell og ikke minst kunnskap og kompetanse til å ivareta kanskje de mest utsatte gruppene?

Pandemien viste oss tydelig at et samfunn i krise fort setter grunnleggende rettigheter til side. Vi har lært hvor fort utsatte grupper blir dobbelt utsatt, og til og med glemt. Denne erkjennelsen alene bør være grunn nok til å ta det eneste riktig valget – å inkorporere FN konvensjonen for funksjonshemmede. Nei, en inkorporering vil ikke revolusjonere hverdagen til mennesker med funksjonsnedsettelse, men det er et helt avgjørende skritt for å kunne bygge en bedre fremtid for dagens unge og fremtidige generasjoner, og for å hjelpe oss til å beskytte de aller mest utsatte når stormen rir oss.

Regjeringen Støre har sagt at FN konvensjonen skal inkorporeres i norsk lov. Arbeiderpartiet har selv programfestet at de med det mener at den skal inn i Menneskerettsloven. Dessverre stritter Senterpartiet imot og har enda ikke gitt seg på det.

Likestillingsminister Trettebergstuen har derfor satt ned et **ekspertutvalg** som skal utrede spørsmålet. Utvalget skal utrede konsekvensene av å inkorporere CRPD i norsk lov og gi en anbefaling om hvordan konvensjonen bør inkorporeres. Inkorporering i menneskerettsloven skal vurderes særskilt.

Lilly Ann Elvestad,
FFOs generalsekretær
Foto: Skjalg Vold

Funksjonshemmedes organisasjoner forventer kun ett svar innen utgangen av 2023. At CRPD blir inkorporert i Menneskerettsloven. Først da kan vi tro på et likestilt og tilgjengelig samfunn!

FFOs hovedstyre i 2022

Eva Buschmann – Leder

Helene Thon – 1. nestleder

Harald Kvame Hansen – 2. nestleder

Bjørnar Allgot – Styremedlem

Ellen Damhaug Scheel – Styremedlem

Wenche Kristin Røkenes – Styremedlem

Lars Aksel Berge – Styremedlem

Bente Holm Mejdell – Styremedlem

Tariq Eide – Styremedlem

Ingrid Olga Hallan – Styremedlem

Terje André Olsen – Styremedlem

Mari Øvergaard – Styremedlem

Thora Vibecke Magnus –
Ansattes representant

Grete Crowo – Vara for
ansattes representant

FFOs politiske fotavtrykk

Interessepolitisk påvirkningsarbeid er FFOs viktigste arbeidsoppgave. På begynnelsen av 2022 fikk vi gjennomført en ekstern analyse av vårt omdømme, og hvordan vi oppfattes av sentrale interessenter som storting, regjering, embetsverk, direktorater og eksterne organisasjoner. Resultatet viste at vi oppfattes som respekterte og profesjonelle, men at vi spenner for bredt i saker og er litt utydelige. Dette har vi jobbet gjennom året med å følge opp, blant annet i ny strategi som skal vedtas av Kongressen høsten 2023 og skal gjelde fra 2024. Strategien vil få en mye tydeligere og spisset interessepolitisk profil.

I 2022 har vi blant annet lagt mye innsats i arbeidet med inkorporering av CRPD i menneskerettsloven, på å få politisk støtte til en reform innen habilitering og rehabilitering, og synliggjøre situasjonen for elever med funksjonsnedsettelse i skolen (se egne saker om dette). Vi legger ellers ned en stor innsats i å svare på politiske høringer. I 2022 har vi blant annet gitt innspill og merknader til

handlingsplanen for bærekraftsmålene, nasjonal helse- og samhandlingsplan, BPA-utvalget, pensjonsutvalgets forslag rundt et forbedret pensjonssystem, og rapporten fra ekspertgruppe om bostøtten – for å nevne noen.

FNs bærekraftsmål og den norske handlingsplanen for å oppnå disse skal sikre at ingen står igjen, og bidra til likhet i befolkningen og gode liv for alle. Mennesker med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer er blant de gruppene som står lengst tilbake, og vårt innspill til handlingsplanen var at disse må løftes særskilt. Den må derfor adressere barrierene i samfunnet, som opprettholder utenforskapet på alle livsområder, både oppvekst, skole, arbeidsliv, helse, levekår, rettigheter og universell utforming.

Nasjonal helse- og samhandlingsplan er viktig for våre medlemmer, og mange av forslagene der kan, sammen med implementering av de nye helsefelleskapene, være en

mulighet for bedre helhet og kontinuitet i pasientforløp og oppfølging. Særlig viktig er overgangen og samhandlingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten.

BPA-utvalget klarte ikke å levere samlede anbefalinger, men kom med en rekke flertalls- og mindretallsforslag. De fire utvalgsmedlemmene fra brukersiden kom etter fremleggelsen med et alternativt lovforslag (dissens), som FFO støttet. Men vi understreket også de positive delene av flertallsforslaget, som det var enighet om i utvalget, som arenautvidelse, at dagens timegrense for å være omfattet av retten til BPA er for høyt, at flere bør kunne få BPA til flere oppgaver og at en skal kunne bruke BPA til høyere utdanning. De må gjennomføres og

ikke utsettes i lang tid på grunn av andre uenigheter. Det verste som kan skje er at det ikke skjer noe.

Når det gjelder pensjonsområdet, jobber FFO for en best mulig alderspensjon for uføre alderspensjonister. Helt sentralt står full skjerming av uføres fremtidige pensjoner og en levealdersjustering. En rausere bostøtteordning som inkluderer uføre etter 2015, vil bety svært mye for våre grupper som sliter med lave inntekter og store bokostnader. En av årsakene til at flere uføretrygdede faller under fattigdomsgrensen er utviklingen med høy boutgiftsbelastning hos uføre.

FFO vil følge opp disse viktige sakene og områdene i 2023.

Arbeid, trygd og pensjon

Ny regjering med ambisjon om endringer i arbeidslivspolitikken

Etter å ha tiltrådt høsten 2021, merket vi godt på arbeidslivspolitikken fra starten i 2022 at Støre-regjeringen var kommet i gang med sin regjeringsperiode. Tidligere arbeids- og inkluderingsminister Hadia Tajik la fram saker med grunnlag i regjeringserklæringen. FFO ga innspill til høringen av styrking av retten til heltid, og endringer i regelverket for inn- og utleie fra bemanningsforetak. Vi ønsket å fremme våre perspektiver knyttet til likestilling, inkludering og tilrettelegging for arbeidstakere med funksjonsnedsettelse inn til den overordnede arbeidslivspolitikken. Spørsmålet om deltakelse i arbeidslivet for våre grupper kan ikke kun overlates til særpolitikk eller velferdspolitikken.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet var også raskt ute med å fremme forslag til endringer i reglene for

arbeidsavklaringspenger (AAP). FFO hadde jobbet over lang tid med å få til en bedre AAP-ordning. Vi er fornøyde med fjerningen av karensåret. Samtidig er vi noe avventende til om nytt regelverk vil ivareta de som mister ytelsen etter tre år uten rett til forlengelse. Vi tenker da på personer som står langt fra arbeid, og som ikke er ferdig avklart for arbeid eller uførhet. Det er svært viktig at disse raskt søker på nytt og får innvilget en ny periode med arbeidsavklaringspenger.

FFO jobber kontinuerlig med å påvirke politikk og virkemidler som kan bedre funksjonshemmede og kronisk sykes muligheter til å komme i, og stå i arbeid. Vi følger opp saker som legges frem i Arbeids- og sosialkomiteen på dette feltet. Blant annet har vi spilt inn til representantforslag (212 S) om å ta alle gode krefter i bruk for å få folk i jobb, og representantforslag (45 S) om en opptrappingsplan for flere varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA).

På tampen av året møtte vi Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen for samtale om temaer knyttet til inkluderende arbeidsliv. FFO ønsket en endret IA-avtale fra 2023, slik at dette kunne bli et virkemiddel for våre grupper som står utenfor arbeid. Dessverre ble det enighet mellom partene i november 2022 om kun å forlenge gjeldene IA-avtale med to år til 2024.

Dyrtid og behov for målrettet sosialpolitikk

FFO representerer grupper som ligger lavt på SIFOs økonomiske trykkehetsindeks, og vi er særlig bekymret for unge på AAP, uføre på minsteytelser og uføre alderspensjonister på minste pensjonsnivå. 2022 ble året da det ble aktuelt å tydeliggjøre FFOs sosialpolitikk knyttet til disse gruppene. Samtidig som dyrtiden treffer alle, så innebærer det å leve med en funksjonsnedsettelse ekstrakostnader – også når det ikke er dyrtid. I tillegg har uføre over lang tid begynt å henge etter i den generelle inntektsutviklingen i samfunnet. En undersøkelse fra SSB (oktober 2022) viser at flere uføretrygdde faller under lavinntektsgrensen, eller fattigdomsgrensen. FFO har satt søkelys på den leveårskrisen mange er i nå, og vi følger blant annet opp ulike forslag i Stortinget knyttet til å bedre situasjonen.

Pensjon for uføre og boligsosialt arbeid

På leveårssområdet var høringene knyttet til Pensjonsutvalgets NOU 2022: 7 Et forbedret pensjonssystem, og rapporten fra ekspertgruppe om "Bostøtten - opprydning og forankring" viktige saker i 2022 å følge opp. Departementet har nå dette til behandling. FFO jobber for en best mulig alderspensjon for uføre alderspensjonister, og helt sentralt er å få til full skjerming fra at uføres fremtidige pensjoner levealdersjusteres. En rausere bostøtteordning som inkluderer uføre etter 2015, vil bety svært mye for våre grupper som sliter med lave inntekter og store bokostnader. En av årsakene til at flere uføretrygdde faller under fattigdomsgrensen, er utviklingen med høy boutgiftsbelastning hos uføre. FFO har engasjert seg i myndighetenes arbeid med å få på plass en ny boligsosial lov. Vi er generelt positive til å klargjøre og samle kommunenes boligsosiale ansvar i en felles lov. Samtidig mener vi at kommunens ansvar og plikter på enkelte områder må gå lenger enn det den nye loven legger opp til.

Helse, habilitering og rehabilitering

FFO har hatt stor aktivitet på viktige helseområder, både politisk og fagpolitisk, også i 2022. Områder vi har vært tett knyttet opp til er digitalisering av helsesektoren, inkludert innbyggerløsninger som skal bidra til at pasienter og brukere har mulighet til å delta mer aktivt i egen behandling og ha tilgang til egne helseopplysninger. Digitalisering av legemiddelområdet og Nasjonal kommunal journal er andre områder FFO har jobbet med.

Menneskerettigheter til personer med utviklingshemming

I 2022 kom en viktig Stortingsmeldingen om menneskeretter for utviklingshemmede. Dette er en gruppe som ikke har hatt et tilfredsstillende helsetilbud på lik linje med andre i samfunnet, og det var nødvendig for

FFO å tydeliggjøre hvor viktig det er å utvikle gode løsninger for oppfølging av helsetjenestene til utviklingshemmede. De har ofte betydelige helseutfordringer, men er svake etterspørrere av helsetjenester, og må derfor følges opp jevnlig. FFO kom med flere konkrete forslag til hvordan sikre utviklingshemmede jevnlig oppfølging i den kommunale helsetjenesten.

Jobber for en nasjonal plan for habilitering og rehabilitering

Etter at evalueringen av opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering kom, har vi intensivt arbeidet for at det skal etableres en nasjonal plan for habilitering og rehabilitering. Vi har innledet et samarbeid med til sammen 20 aktører om dette, både bruker- og helsefagorganisasjoner,

samt Sunnaas sykehus. Med samarbeidet ønsker vi å øke trykket på myndighetene slik at de starter arbeidet med en rehabiliteringsreform.

Høringsinnspill på feltet

FFO ga i 2022 høringsinnspill til forslaget om avvikling av fritt behandlingsvalg der vi advarte mot å avvikle tjenester som ikke gis andre steder, som blant annet Barnas fysioterapisenter som gir behandling til funksjonshemmede barn. Vi ga også høringsinnspill til forslag om anbudsfinansierte legemidler, noe vi stilte oss kritiske til

på grunn av at pasientene måtte bytte legemiddel når et nytt legemiddel vant anbudet. Vi ga også innspill til Nasjonal helse- og sykehusplan hvor vi blant annet ga disse innspillene, at det utarbeides planer for utbredelse av digital hjemmeoppfølging, at helsefelleskapene må sørge for at det tverrfaglighet er det bærende prinsipp for gode sammenhengende pasientforløp, at helsefelleskapene sørger for at tjenesteutviklingen er tverrfaglig fundert og at brukere involveres.

En skole for alle

FFO har hatt ulike aktiviteter med fokus på at skolen skal være inkluderende og god for elever med funksjonsnedsettelse. Vi har lagt press på regjeringen for å starte opp arbeidet med universelt utformete skoler – det såkalte veikartet - slik de sier i Hurdalsplattformen at de skal. Men det er liten politisk vilje i saken, og kunnskapsminister Tonje Brenna har gjennom året gitt tydelig uttrykk for at saken er vanskelig, og at regjeringen strever med å finne en løsning for gjennomføring. FFO mener dette er ganske enkelt – planen ligger der, og vi har også kommet med flere forslag til hvordan den kan finansieres. Her er det snakk om manglende politisk vilje, og konsekvensene er uheldige for de rundt en femtedel av elever med funksjonsnedsettelse som ikke får gå på sin nærscole. De får ikke samme mulighet som de andre barna i gata som de vokser opp med. Det er diskriminering og en praksis som leder dem mot utenforskap resten av livet.

FFO har de siste årene fått penger over statsbudsjettet fra Utdanningsdirektoratet til en ekstra innsats på skolefeltet. I 2022 har vi hatt ulike aktiviteter, blant annet har

vi gjennomført en stor undersøkelse blant rektorer og foresatte til elever med funksjonsnedsettelse om hvordan våre elever har det i skolen. Den viser at de ser ganske ulikt på dette, mens rektorer sier de følger opp ganske bra, melder foresatte om store utfordringer både rundt fysisk og annen tilrettelegging, trivsel og spesialundervisning. Men det kanskje alvorligste funnet er at de elevene som klarer seg best er de som har ressurssterke foreldre, eller møter en ildsjel på skolen. Skolene mangler i stor grad både systemer, kompetanse og ressurser for å følge opp elever med funksjonsnedsettelse. FFO vil følge dette opp politisk og faglig i 2023.

Av andre aktiviteter fortsatte FFO vår turne i fylkene om rettigheter i skolen, basert på vårt skolehefte med dette som tema. Vi gjennomførte i samarbeid med våre fylkesansatte samlinger i Troms og Finnmark, Viken og Oslo. I 2021 ble det laget fire animasjonsfilmer som baserer seg på samme skolehefte. De ble ferdigstilt i 2022. Formålet med filmene er å gi støtte til foreldre med barn med funksjonsnedsettelse i førskole- og barneskolealder rask informasjon om viktige

rettigheter de har og hvordan de kan gå fram med en eventuell klage.

Filmene ble publisert i 2022 på FFOs Youtubekanal, spredt videre på vår Facebookside og instagramprofil, og de fikk en egen landingsside på ffo.no. Filmene er også blitt delt av flere medlemsorganisasjoner og en kronikk ble publisert i ulike lokalaviser.

Psykisk helse

FFO fikk i 2022 tilskudd fra Helsedirektoratet til å jobbe med sammenhenger mellom somatisk sykdom og psykisk helse. Arbeidet som ble påbegynt i 2021 med å samle kunnskap og bygge nettverk for å etablere FFO som en sentral aktør på feltet er videreført. En rapport om erfaringer fra FFOs medlemmer ble ferdigstilt, men lanseres over nyttår i 2023.

FFOs nettverk psykisk og somatisk helse har hatt møte og gitt innspill til utkast på rapporten «Koble kropp og sinn», samt innspill til lansering og aktuelle fagpersoner som kan være nyttige kontakter. Nettverket bestod av 20 medlemsorganisasjoner i 2022. I tillegg til å gi innspill til FFO sitt arbeid med å bygge opp egen kompetanse på sammenhenger mellom somatisk sykdom og psykisk helse, har også nettverket samarbeidet om innspill til opptrappingsplanen for psykisk helse.

Det ble avholdt et møte for alle medlemsorganisasjoner for å få innspill til et høringsinnspill fra FFO til opptrappingsplanen for psykisk helse. I tillegg ble det gitt innspill om psykisk helse i FFO sitt høringsinnspill til nasjonal helse- og samhandlingsplan.

FFO ble i 2022 medlem av Nasjonal allianse for helsepsykologi i somatikken, som består av 14 organisasjoner, inkludert Norsk psykologforening og pasientorganisasjoner. Alliansen samarbeider for et helhetlig helsetilbud med flerfaglige somatiske avdelinger som er bemannet både med medisinsk og psykologfaglig kompetanse.

Hjelpemidler og BPA

Store kommunale forskjeller i praktiseringen av BPA

FFOs Rettighetssenter mottok 64 henvendelser om Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) i 2022, det var en økning på 8 henvendelser fra 2021. BPA er den underkategorien vi får aller flest henvendelser om. Vi ser av henvendelsene at det fortsatt er store kommunale forskjeller når det gjelder praktiseringen av BPA. Det er utfordrende å få tilgang på ordningen, og mange får ikke innvilget nok timer til å kunne leve et selvstendig og likestilt liv. Vi erfarer at enkelte kommuner innfører egne regler når det gjelder BPA. Det kan for eksempel være at de ikke innvilger BPA til barn, eller at de sier at ordningen med BPA ikke finnes i kommunen.

I 2021 leverte BPA-utvalget sin innstilling NOU 2021:11 Selvstyret er velstyrt, forslag til forbedringer i ordningen med brukerstyrt personlig assistanse. FFO leverte i 2022 høringsvar angående forslaget. I den forbindelse arrangerte vi også innspillsmøte for våre organisasjoner. FFO har samarbeidet med andre aktører i et BPA-nettverk for å jobbe for å forbedre ordningen med BPA.

Hjelpemidler

FFO deltar fast sammen med representanter fra fire av våre medlemsorganisasjoner i det sentrale brukerutvalget til Nav Hjelpemidler og tilrettelegging. Der jobber vi med å kvalitetssikre og utvikle tilbudet til brukerne. En viktig sak vi jobbet med i 2022 var å utarbeide en veileder for brukerdrevet tjenesteutvikling.

Også i 2022 har en viktig sak på hjelpemiddelområdet vært å jobbe for å forbedre ordningen med aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år, AKT 26. Vi opplever at rammen til dette formålet blir brukt opp tidligere og tidligere for hvert år. Vi har over flere år hatt som krav at regjeringen skal sikre bedre tilgang til ordningen ved at den legges om til en overslagsbevilgning på lik linje som andre hjelpemidler. Subsidiært har vi jobbet for å øke rammen betraktelig. Heller ikke i 2022 klarte vi å få gjennomslag for dette.

Universell utforming

Arbeidet med universell utforming på alle samfunnsområder i Norge, har vært et hovedsatsingsområde for FFO i mange år. Til tross for gode ambisjoner i Hurdalsplattformen har Støre-regjeringen levert dårlig til nå, og utviklingen går dessverre fortsatt i sneglefart.

Regjeringen har ikke tatt nye grep i handlingsplanen for universell utforming. Visjonen er den samme slappe «et samfunn der alle kan delta», og det er ikke satt noen endelig tidsfrist for et universelt utformet Norge. Det er skuffende når partiprogrammene til regjeringspartiene er adskillig kvassere, og blant annet setter 2035 som tidsfrist.

Å gjennomføre veikartet for universelt utformede skoler innen 2035 kunne vært et sted og starte, og dermed fått vist at Hurdalsplattformen er mer enn fine ord. Men heller ikke dette punktet fra regjeringsplattformen er det vilje til å gjennomføre, tvert om sier kunnskapsminister Tonje Brenna at dette er «vanskelig».

Likevel skjer det noe, særlig innen transportområde. Et par-tre togstasjoner blir årlig oppgradert til universell utforming-standard, trikker og trikkeholdeplasser i Oslo skal være universelt utformet

innen 2025, nye busser prøves ut med elektroniske ramper, og et prøveprosjekt for å teste ut lette portable ramper på tog er igangsatt. I tillegg har Statsbygg vært ambisiøse til nå, og FFO er involvert i mange av deres oppgraderingsprosjekt og nybygg. Men i oppdragsbrevet deres for 2023 fra kommunal- og distriktsdepartementet er målet om universell utforming innen 2025 tatt bort.

I 2022 laget FFO filmer om hvordan ansatte i kollektivtrafikken kan bistå reisende med assistansebehov i kollektivtrafikken. De har blitt svært godt mottatt av bransjen.

Høringsinnspill på feltet

FFO har gitt synspunkter på reversering av endringer i drosjenæringen og var enig i mange av forslagene i høringsnotatet. Vi har også svart ut en høring om sparkesykler hvor regelverket for sparkesykler er strammet noe inn, men kjøring og parkering på fortau er fortsatt tillatt, stikk i strid med interesseorganisasjonenes innspill. I tillegg har vi gitt innspill til NRK-plakaten sammen med Norges Blindeforbund og Hørselhemmedes Landsforbund. Der understreket vi at det er viktig at NRKs tilbud gjenspeiler hele samfunnet og at tilbudene er universelt utformet og tilgjengelig for alle.

Kampen om inkorporering av **CRPD**

FFO har i 2022 jobbet hardt med å få implementert FNs konvensjon for rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i menneskerettsloven. Med ny regjering, der både regjeringspartiene Ap og SP, og deres støtteparti SV tidligere har stemt for inkorporering av CRPD i Menneskerettsloven, og i tillegg både Venstre og KrF har vært for og sagt at «dette løser vi i neste stortingsperiode», trodde vi denne saken var i boks. Men det viste seg nok en gang at det er stor forskjell på å være i politisk opposisjon og posisjon, og denne regjeringen løste også denne saken med å sette ned et utvalg. Det vil si at saken utsettes ett år, mens den utredes av et ekspertutvalg bestående av tre jurister.

FFO mener dette er trenering. Argumentene for inkorporering i menneskerettsloven er mange, men den viktigste grunnen er at dette handler om menneskerettigheter, og at den hører hjemme der. Og at både Kvinnekonvensjonen og Barnekonvensjonen allerede er tatt inn i menneskerettsloven. Å ikke gjøre det samme med CRPD vil være å diskriminere konvensjonen til den største minoriteten i Norge, som skal sikre dem mot diskriminering. I tillegg til å være paradoksalt, er det alvorlig og helt uakseptabelt.

FFO er ikke i tvil om at det vil føre til mye bråk og motstand i organisasjonene, noe som helt klart vil få stor innvirkning på samarbeidsklimaet mellom dem og myndighetene.

Arbeidet med sjeldne diagnoser

Sjeldenstrategien skal realiseres

Regjeringen Solberg la fram den første nasjonale strategien for sjeldne diagnoser høsten 2021. Hovedmålet for strategien er at alle med en sjelden diagnose eller -tilstand får likeverdig tilgang til utredning, diagnostisering, behandling og oppfølging av god kvalitet.

Ny regjering, med helseminister Ingvild Kjerkol i spissen, har startet arbeidet med å realisere noen av strategiens 10 tiltakspunkter gjennom konkrete oppdrag til Helsedirektoratet og de regionale helseforetakene. FFO har gjennom året vært aktivt medvirkende i arbeidet knyttet til disse oppdragene.

Vi har i flere år etterlyst at det bevilges penger til gjennomføring av strategien, blant annet for å sikre ressurser til brukermedvirkning, og gjentok dette også i 2022. Vi deltar i arbeidet med å styrke det internasjonale arbeidet gjennom

deltakelse i nasjonalt forum for European Reference Network (ERN), etablering av et nasjonalt register for sjeldne diagnoser, og er med i en styringsgruppe og referansegruppe til arbeidet som utreder ny organisering av utredning og behandling. Vi ser imidlertid at tiltak knyttet til mestring ikke er igangsatt.

Tilgang til ny og innovativ behandling er selvsagt også svært viktig for personer med sjeldne diagnoser. FFO har engasjert seg aktivt i arbeide med å forbedre systemet med Nye Metoder, og har jobbet målrettet for at behandling til sjeldne diagnoser får en særskilt oppmerksomhet i systemet. Vi forventer at denne gruppen også får en synlig plass i den varslede prioriteringsmeldingen som helseminister Kjerkol har varslet at skal komme høsten 2023.

Nettverk for sjelden-organisasjoner

FFO har etablert et nettverk for

organisasjoner som representerer sjeldne diagnoser. 18 organisasjoner er representert så langt og er en viktig arena for å gi innspill og erfaringsutveksling. Nettverket har gitt innspill til arbeidet med oppfølging av den nasjonale strategien for sjeldne diagnoser, og blitt orientert om internasjonale arenaer hvor FFO er representert.

I nordisk sammenheng ivaretar FFO norsk representasjon i Sjeldne brukerorganisasjoners nordiske nettverk (SBONN). FFO er også representert i Nordic Network on Rare Diseases (NNRD), som er et fag og myndighetsnettverk på nordisk nivå der brukerorganisasjoner er med. FFO er medlem av EURORDIS, den europeiske sjeldenparaplyen. Vi er her med i Council of National Alliances (CNA), hvor bare paraplyer er med.

Sjeldendagen 2022

Sjeldendagen 28. februar ble også dette året markert med et digitalt arrangement. Dette årlige arrangementet

skjer i samarbeid mellom Nasjonalt kompetansesenter for sjeldne diagnoser (NKSD), Unge funksjonshemmede og FFO. Hovedmålgruppa er fagpersonell, tjenester og organisasjoner og grupper som representerer personer med sjeldne diagnoser.

«Sjeldenstrategien – fra ord til handling» var tittelen på arrangementet, der vår nye Helseminister Ingvild Kjerkol åpnet dagen. Hun orienterte om hvordan regjeringen arbeider for å følge opp sjeldenstrategien, og oppfordret brukere og fagmiljøer til å bidra aktivt for å gi regjeringen et best mulig grunnlag for beslutninger på området. Konferansen satte for øvrig søkelys på strategiens sentrale tiltaksområder som internasjonalt samarbeid, organisering og mestringstilbud.

Frivillighetens år 2022

Frivillighetens år 2022 var en markering på tvers av frivillige organisasjoner over hele landet, nasjonalt og lokalt. Hos FFO ble dette markert på ulike måter, både internt og i samarbeid med andre.

Innenfor funksjonshemmedes organisasjoner er likepersonsarbeid og brukermedvirkning gode eksempler på «vår frivillighet», der mange tusen frivillige i løpet av et år gjør en innsats på vegne av våre organisasjoner. FFOs rolle ble å produsere materiell for bruk i fylkes- og kommune-FFO som en synliggjøring lokalt, og Frivillighetens år fikk en egen landingsside på FFOs hjemmesider.

Frivilligheten – tilgjengelig for alle

- også for personer med funksjonsnedsettelse

I et samarbeid med Norske kulturarrangører (NKA) og Frivillighetens år 2022 ble det produsert en kampanjefilm hvor budskapet var at frivilligheten må være tilgjengelig for alle, også for personer med funksjonsnedsettelse.

FFO og NKA har felles interesser, men ulike roller i å gjøre frivilligheten tilgjengelig for alle. Norske kulturarrangører er eier av sertifiseringsordningen Tilgjengelighetsmerket og Tilgjengelighetshåndboka for kulturarrangører, mens FFO jobber for et tilgjengelig samfunn på alle områder og for at personer med funksjonsnedsettelse skal ha de samme mulighetene som alle andre. Kampanjefilmen ble produsert med opptak fra tre ulike festivaler sommer/høst 2022, og kunne på en positiv måte beskrive hvordan både frivillige og deltakere på festivaler hadde lik tilgang til festivalopplevelsene når arrangørene la til rette for det.

Filmen ble lansert i forbindelse med markering av 3. desember; først gjennom et fysisk arrangement i regi av KS og Frivillighetens år 2. desember og deretter gjennom deling i sosiale medier.

Frivilligheten - tilgjengelig for alle.

Også for personer med
funksjonsnedsettelse.

Høringsuttalelser i 2022

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

- Forslag til endringer i reglene for behovsprøving av barnetillegg til uføretrygd mv. (4. januar)
- Forslag til endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger (4. mars)
- Personlige tilretteleggings- og oppfølgingsavtaler ved oppstart av arbeidsmarkedstiltak i ordinære virksomheter og endring av §11-2 Inkluderingsstilskudd (13. mars)
- Endring i regelverk for inn- og utleie fra bemanningsforetak (19. april)
- Forslag til endringer i arbeidsmiljøloven styrking av retten til heltid (19. april)
- Forslag til endringer i regelverket for sykepenger og omsorgspenger mv. (23. mai)
- NOU 2021:11 Selvstyrt er velstyrt (1. juni)
- Forslag til ny ordning for stønad til briller til barn. (10. juni)
- Forslag om å tillate at sykmelding kan gis etter e-konsultasjon (31. august)
- Regelverksoppfølging av etterlattereformen i folketrygden. Forslag til lovendringer og forskriftsutkast (13. oktober)
- NOU 2022:7 Et forbedret pensjonssystem (21. oktober)

Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)

- NAVs FoU programnotat. Arbeidsrettede tiltak og virkemidler (1. desember)

Finansdepartementet

- Forslag om redusert engangsavgift på drosjer tilpasset rullestol (26. april)

Helse- og omsorgsdepartementet

- Anbud på folketrygdfinansierte legemidler (15. februar)
- Avvikling av godkjenningsordning for fritt behandlingsvalg (1. juli)
- Opptrappingsplan for psykisk helse (1. september)
- Innspill til nasjonal helse- og samhandlingsplan (15. september)

Justisdepartementet

- NOU 2022:5 Myndighetenes håndtering av koronapandemien del 2 (23. august)
- Styrking av forbrukeres rett til å betale med kontanter – endringer i finanslovens regler om betalingsoppgjør (19. desember)

Kommunal- og distriktsdepartementet

- «Bostøtten – opprydning og forankring» - rapport fra ekspertgruppe (1. september)
- Forslag til endringer i valgforskriften mm. (20. september)
- Endringer i kommuneloven (14. oktober)
- NOU 2022:10 Inntektssystemet for kommunene (4. januar '23)

Kultur- og likestillingsdepartementet

- NRK plakaten (15. januar)
- Skriftlig innspill i forkant av fremleggelse av Stortingsmelding om menneskerettighetene til personer med utviklingshemming (19. august)

Kunnskapsdepartementet

- Invitasjon til å sende skriftlig innspill til Opptaksutvalget (31. mai)
- NOU 2022:9 En åpen og opplyst offentlig samtale (16. januar '23)

Samferdselsdepartementet

- Forslag til endringer i løyvekrav for drosjer mv. (22. juni)

Statens vegvesen

- Forslag om nye regler for små elektriske kjøretøy (28. mars)

FFOs nettverk i 2022

FFO har gjennomført møter i flere av nettverkene våre i 2022, og diskutert aktuelle saker innen områder som eksempelvis helse, skole og universell utforming. Nettverkene er populære blant medlemsorganisasjonene våre, og er opprettet som møteplasser der vi kan utveksle erfaringer, gode idéer og diskutere tema som flere jobber med på forskjellige hold. De er også viktige i FFOs politiske arbeid, der vi er avhengige av kompetansen og erfaringene som våre medlemsorganisasjoner har. Det varierer litt hvor aktive nettverkene er, ut fra aktuelle saker.

Nettverk for psykisk helse og somatisk sykdom er nytt av året. Det har vært et sterkt ønske fra våre medlemsorganisasjoner om et nettverk på dette området, og formålet er å samle kraft politisk og faglig om at kropp og sinn henger tett sammen, og at man må

se hele mennesket. Det er behov for flere lavterskeltilbud, som lærings- og mestring-skurs og samtalegrupper, for å forebygge og ta tak i psykiske plager tidlig. I tillegg vet vi at kronisk syke og funksjonshemmede er ekstra utsatt for isolasjon, vold, overgrep, traumatiske opplevelser og økt risiko for psykiske helseplager som angst og depresjon. Se også en egen sak om denne satsingen i årsrapporten, der vi også presenterer en rapport vi har laget om sammenhengen mellom fysisk og psykisk helse, med tittelen Koble kropp og sinn.

FFO-Nettverket for universell utforming har hatt ett møte i oktober 2022, hvor Veikart skole og Nasjonal TT-ordning var temaer som ble diskutert med fokus på veien videre. Begge temaene har blitt fulgt opp politisk i krav til statsbudsjett for 2024.

Prosjekter med støtte fra Stiftelsen Dam i 2022

Samarbeid for å fremme helse

Selv om styrende dokumenter oppfordrer til brukermedvirkning ved utvikling av helse- og omsorgstjenester, er det mangel på kunnskap om og varierende praksis for dette i kommunene. Dette forskningsprosjektet vil bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget for hvordan brukerrepresentanter og fagpersoner kan få til reelt samarbeid innen kommunal helsetjenesteutvikling, et samarbeid hvor erfarings- og fagkunnskap tillegges lik verdi i både prosess og resultat. Det vil undersøkes hvilke faktorer som støtter opp om et reelt samarbeid og hva slags betydning det kan ha. Prosjektet vil bidra med ny kunnskap om hvordan gjennomføre brukermedvirkning i utvikling av helsefremmende tjenester i kommunene.

Prosjektleder Ann Britt Sandvin Olsson, Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse ved OUS (treårig PhD-prosjekt, forskning, avsluttes 2022).

Likepersonsarbeid for mennesker med HIV

Målsetting for dette prosjektet er å bidra til økt kunnskap om likepersonsarbeid generelt og likepersonsarbeid for personer med HIV spesielt. Prosjektet involverer perspektiver fra tjenestemottakere, likepersoner og helsepersonell og kan på den måten bidra til å undersøke likepersonsarbeid fra ulike perspektiver. Fokuset på likepersonsarbeid kan bidra til kunnskap som kan gi økt og forbedret tilbud i tjenesten til mennesker

som lever med HIV, gjennom å fokusere på hvordan kunnskap om ulike modeller knyttet til likepersonsarbeid kan være et ledd i å involvere brukere i større grad. Dette kan på sikt bidra til å fremme mestring og deltakelse i samfunnet for berørte parter.

Prosjektleder Anita Øgård-Repål, Universitetet i Agder (treårig PhD-prosjekt, forskning, avsluttes 2022).

Brukermedvirkning i helsetjenesten

Målet med studien er å få økt kunnskap om virkingen av brukermedvirkning i utviklingen og leveringen av helsetjenester. Prosjektet vil utforske nåværende kunnskap om hvordan pasienter er involvert i utvikling og levering av helsetjenester, og hvordan brukermedvirkning kan påvirke kvaliteten på tjenestene. Prosjektet vil også se på hvordan brukerrepresentanter beskriver involvering og påvirkning på beslutningsprosesser i sykehusenes brukerråd, hvordan rehabiliteringsinstitusjoner strukturerer pasientmedvirkning i individuelle rehabiliteringsprosesser samt hvordan pasienter selv rapporterer om egen involvering i egne rehabiliteringsløp.

Prosjektleder Rikke Helene Moe, Diakonhjemmet sykehus (treårig PhD-prosjekt, forskning, avsluttes 2023).

Rehabilitering og arbeidsdeltakelse

Prosjektet ønsker å besvare tre viktige forskningsspørsmål:

1. Kan individuelle og sykdomsrelaterte faktorer (som yrke, utdanning, tidligere sykefravær, smerte, diagnose) og type rehabilitering (inneliggende/poliklinisk/arbeidsrettet rehabilitering) forutsi endring i arbeidsevne og arbeids- og helserelaterte ytelser etter rehabilitering?
2. Er det forskjell i arbeidsdeltakelse (helserelaterte ytelser) fra året før til året etter rehabilitering, mellom deltakere i rehabilitering og en matchet kontrollgruppe av sykmeldte som ikke har mottatt rehabilitering?
3. Er det forskjeller i arbeidsevne og arbeids- og helserelaterte ytelser mellom deltakere som ble berørt og ikke berørt av COVID-19 pandemien?

Prosjektleder Till Uhlig, Diakonhjemmet sykehus (treårig PhD-prosjekt, forskning, avsluttes 2024).

Gode råd - Kunnskap for likestilling

Kommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne har fått nytt lov- og regelverk, samtidig som det skjer andre store endringer gjennom sammenslåing av kommuner. Nytt regelverk gir større kommunal frihet, og et større utfordringsbilde sett fra funksjonshemmedes ståsted. Samtidig ligger ansvaret for store deler av

utøvelsen av likestillingspolitikken og funksjonshemmedes rettigheter i kommunene. Prosjektet vil jobbe med utvikling av kursopplegg og med metoder å gjennomføre opplæringen på. Prosjektleder Vigdis Endal, FFO (treårig helseprosjekt, avsluttes 2023).

Funker for meg!

Hovedproduktet i prosjektet «Funker for meg» er tre kampanjefilmer om universell utforming. Kampanjefilmene tar for seg ulike former for universell utforming og ulike situasjoner hvor det er viktig, for eksempel på arbeidsplasser, kulturarenaer, skoler og hjemme. Felles for alle tre filmer er at det gjennomgående målet er at filmene skal være underholdende og bidra til å utforme normen for hvem det er man tilpasser for. Det skal utarbeides en to ukers kampanje bygget omkring filmene til FNs internasjonale dag for mennesker med nedsatt funksjonsevne 3. desember 2023.

Helseprosjekt i regi av FFO Trøndelag og Likestillingscenteret KUN, avsluttes 2023.

Organisasjonsutvikling i FFO

Styreopplæring i fylkes-FFO

Alle nyvalgte styremedlemmer i fylkes-FFO fikk tilbud om grunnleggende opplæring digitalt. I tillegg har FFO nasjonalt i 2022 hatt dialog med alle styrene og alle fylkes-FFO, delvis digitalt og delvis fysisk. Dialogen er viktig for å fremme en rød tråd gjennom hele FFO.

Strategi for kommunesatsing i FFO 2022 – 2027

Kongressen vedtok i 2021 en strategi for kommunesatsing. I 2022 er dette fulgt opp med handlingsplan for 2022/-23. Prioriteten i 2022 har vært arbeid med å legge grunnlag for å styrke rekrutteringen og etablering av opplæringsopplegg for kommunale råd, samt arbeid for å skaffe ressurser til FFO-arbeid inn mot kommunene. Det krever stor innsats for å rekruttere medlemmer til kommunale råd for mennesker med funksjonsnedsettelse, det er også krevende å skaffe midler til lokal innsats. Derfor har arbeid for å fremme dette blitt prioritert i 2022.

Påfyll til ansatte og tillitsvalgte i fylkes-FFO

I 2022 har det blitt arrangert timelange webinarer der både ansatte og tillitsvalgte har blitt invitert. Temaer har vært Bufdirs prosjekt TryggEst, om FFOs internasjonale arbeid, fastlegeordningen og Brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Utover dette har vi invitert medlemsorganisasjonene til å presentere seg og sin aktivitet, og vi har hatt dialog om samarbeidet.

Representantskapsmøte

FFOs representantskapsmøte gikk av stabelen 20. november. Foruten de formelle sakene som hører møtet til ble det invitert til samtaler rundt situasjonen for våre organisasjoner i en usikker tid. Fra pandemi, krig i Europa og strømkriser til personellmangel. Hva skjer med velferds- og tjenestetilbudet fremover? Må vi forvente kutt i kommunale velferdstjenester? Hvordan påvirkes tilbudet til våre grupper av en verden i endring? Dette var tittelen på en innledning holdt av politisk analytiker Aslak Bonde, og var et oppspill til en samtale der flere av FFOs medlemsorganisasjoner, sammen med Unge funksjonshemmede, var invitert til å delta.

Nye medlemsorganisasjoner i FFO

FFO fikk to nye organisasjoner på representantskapsmøtet. Landsforeningen for vestibulære sykdommer Bekhterev Norge ble gitt medlemskap i FFO. Samtidig ble det vedtatt at Norsk forbund for svaksynte sitt medlemskap opphøres. Representantskapet tok videre til orientering at Afasiforbundet i Norge meldes ut som selvstendig organisasjon og slås sammen med LHL, og inngår fra 1. januar 2023 i LHL Hjerneslag og Afasi. FFO har dermed fremdeles 87 medlemsorganisasjoner.

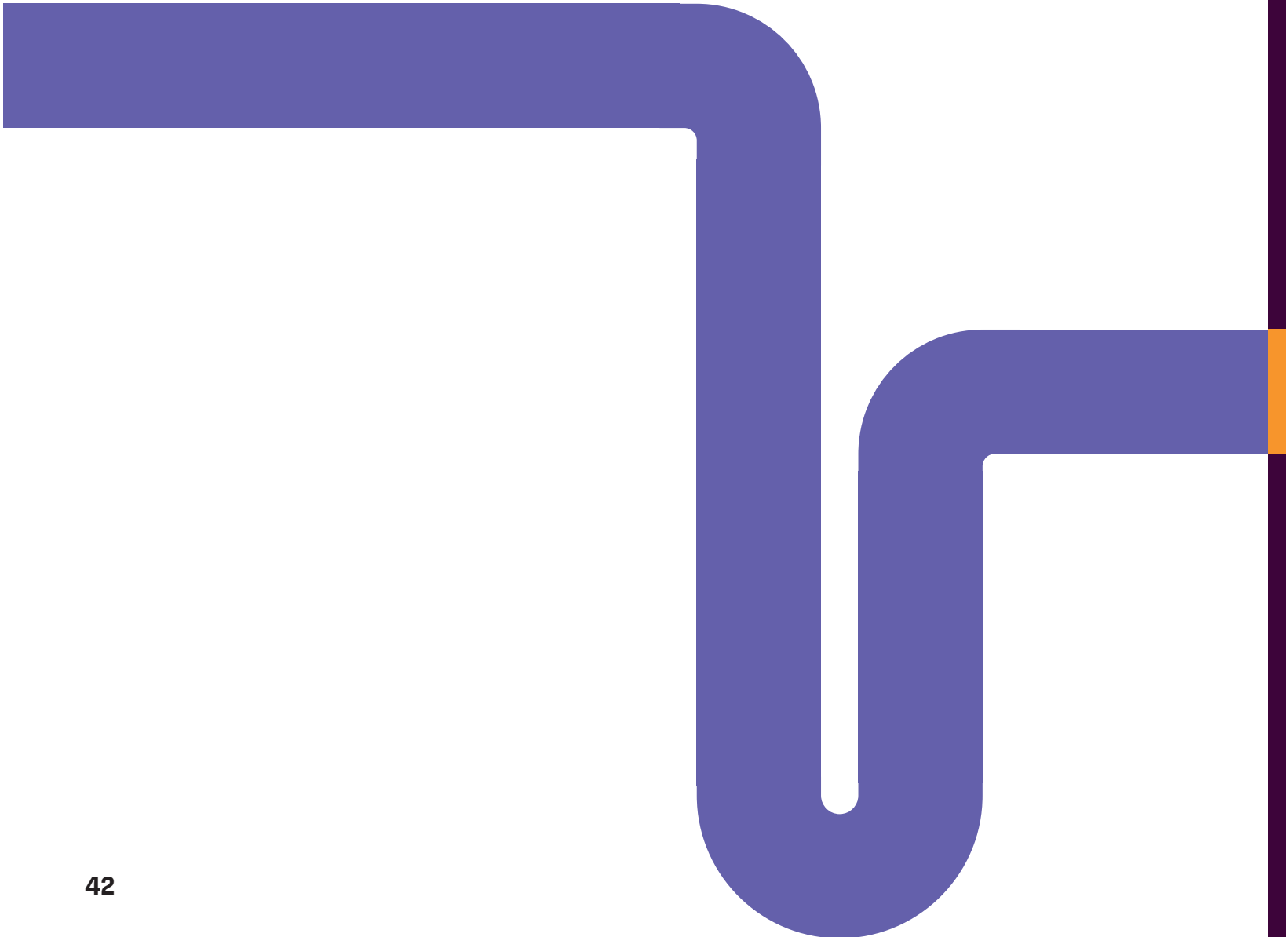
FFOs internasjonale solidaritetsarbeid

FFO har to Norad-finansierte avtaler gjennom Atlas-alliansen. Vi jobber langsiktig i dette arbeidet, og 2021 var år to i en femårig rammeavtale som løper fra 2020 ut 2024. FFO samarbeider med paraplyorganisasjonene Southern Africa Federation of the Disabled (SAFOD) og National Federation of the Disabled-Nepal (NFDN). Prosjektene er konsentrert rundt temaene menneskerettigheter, rettighetsbasert påvirkningsarbeid, organisasjonsutvikling og godt styresett.

FFO har også prosjekter i en avtale som heter «Together for Inclusion» (TOFI), som også løper i perioden

2020-2024, og er et samarbeid mellom organisasjonene i Atlas-alliansen og andre sivilsamfunnsorganisasjoner. FFO er involvert i prosjekter med paraplyorganisasjoner i Mosambik og Niger. Menneskerettigheter, organisasjonsutvikling, godt styresett og inkluderende utdanning er FFOs viktigste innsatsområder i TOFI. Psykisk helsefeltet er også satsingsområde i prosjektet i Mosambik. Etter to år med koronapandemi var det igjen mulig å besøke både partnere i Mosambik, Botswana og Niger.

«Innringer har MS. Avhengig av rullestol. Virksomheten der han jobber skal ha et internseminar med overnatting på et hotell. Han trenger hjelp til legging og morgenstell. **Hvem skal hjelpe til med det?** [Skal] arbeidsgiver dekke utgiftene?»

Henvendelse til Rettighetscenteret

Rettighetssenteret

FFOs Rettighetssenter er et lavterskeltilbud som tilbyr gratis rettshjelp til funksjonshemmede, kronisk syke og pårørende. Vi yter hjelp på telefon og på e-post. Vi skal være et tilbud for alle uavhengig av bosted, derfor tar vi ikke imot personlig oppmøte. Hovedsakelig arbeider Rettighetssenteret etter prinsippet hjelp til selvhjelp. Det vil si at vi forklarer regelverket, gir råd og argumenter i den enkelte sak, samt motiverer den enkelte til å stå på selv videre. Vi henviser også til andre instanser dersom vi mener det er behov for det.

Rettighetssenteret har i 2022 vært åpent mandag til torsdag fra klokken 10 til 14. Det er tre jurister som jobber ved Rettighetssenteret, og i 2022 har det også vært en student som har jobbet ved senteret. Det er kun én av gangen som har vakt. Henvendelsene til Rettighetssenteret viser at det er et stort behov for rettshjelp og at senteret har en viktig rolle å fylle. Det er både et stort behov for generell informasjon, og for veiledning i konkrete saker. Vi ser at enkelte trenger mye mer hjelp enn det Rettighetssenteret har kapasitet til å gi. Det ønskes både at vi går grundig inn i saken og at vi for eksempel skriver klage eller tar kontakt med ulike instanser. Dette har vi dessverre begrenset kapasitet til å kunne gjøre.

I likhet med 2021 mottok Rettighetssenteret også i 2022 tilskudd til drift fra Statens sivilrettsforvaltning gjennom ordningen tilskudd til spesielle rettshjelptiltak.

Interessepolitikk

I tillegg til å ha vakt på Rettighetssenteret jobber juristene med ulike interessepolitiske områder, blant annet FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) og hjelpemiddelområdet. Erfaringene Rettighetssenteret får fra enkeltsaker, for eksempel om uheldige konsekvenser av regelverk, benyttes som en del i det interessepolitiske arbeidet til FFO.

Hvilke tema har vi fått spørsmål om?

I 2022 behandlet Rettighetssenteret 1317 saker. Dette var en økning på 97 saker fra året før. Det er vanskelig å si konkret hva oppgangen i antall saker skyldes. Det synliggjør imidlertid at det fortsatt er et stort behov for veiledning om juridiske rettigheter blant funksjonshemmede og kronisk syke. Også i 2022 fikk vi aller flest henvendelser om trygd og Nav. Disse sakene utgjorde 27 prosent av alle sakene vi behandlet. Deretter var det flest saker om oppvekst og utdanning (11 prosent) og omsorgstjenester (11 prosent). Henvendelser om trygd økte med 50 saker fra 2021 til 2022, hvorav pleiepenger hadde den prosentvis største økningen.

Innenfor kategorien trygd fikk vi også i 2022 flest henvendelser om uføretrygd. Innen kategorien oppvekst og utdanning fikk vi flest henvendelser om grunnskole. Brukerstyrt personlig assistanse, BPA, var det vi fikk flest henvendelser om innen omsorgstjenester og er også den enkeltkategorien med flest henvendelser.

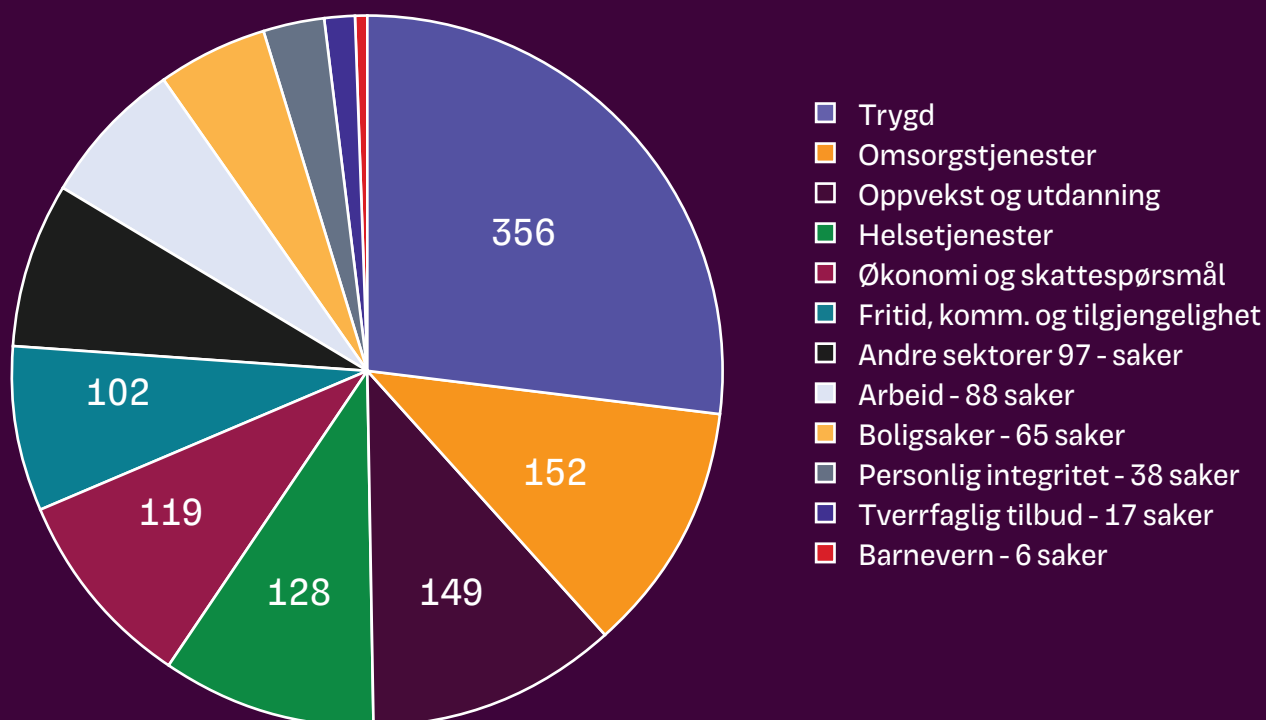
Saker om omsorgstjenester, brukerstyrt personlig assistanse

Det var en økning i antall henvendelser om omsorgstjenester fra 2021 til 2022. BPA er den største enkeltkategorien blant henvendelsene med 64 saker og fortsetter økningen fra tidligere år. Det var en økning på 8 saker fra 2021 og 35 fra 2020.

Mange tar kontakt for å få generell informasjon om BPA. Mange lurer på hvordan de bør gå frem for å få BPA. Flere av henvendelsene om BPA gjelder manglende forståelse i kommunen for hva BPA er. Mange kommuner innvilger ikke timer, eller

ikke nok timer, til å kunne leve et aktivt liv på linje med andre mennesker. Vi opplever også at noen tvinges inn i en boligløsning som ikke er ønskelig. Vi erfarer videre at enkelte kommuner innfører egne regler når det gjelder, BPA og kommuner som sier at BPA-ordningen ikke lenger finnes i kommunen.

Fordeling av saker behandlet hos Rettighetscenteret

Eksempler på saker om BPA

2022/0137

«[...] Vi fikk avslag med begrunnelse at søkeren var under 18 år, og at retten til BPA ikke gjelder. Andre vi kjenner fikk avslag fordi retten ikke gjelder for dem som har diagnosen Downs syndrom. [...]»

2022/0574

«[...] Han bor i en leid bolig, med kommunalt ansatte assistenter 24/7/365. Men etter trakteostomien så kreves det jo flere ressurser, og her vil nå kommunen tvinge han inn i en omsorgsbolig i tilknytning til sykehjemmet, noe denne unge mannen overhodet ikke vil. Så her er det nok det jeg vil kalle en fastlåst situasjon. [...]»

2022/1030

Innringer har en nabo med MS. Vedkommende har spurt kommunen om å få BPA, men kommunen har svart at dette finnes ikke lenger i kommunen. Innringer lurer på om dette stemmer. Har RS noe info som kan oversendes?

2022/1105

[...] På grunn av forverring av min helsetilstand har jeg søkt om økning av timeantallet og mitt vedtak skal nå revurderes. Ifølge kommunen følger tildeling av timetall BPA samme utregning som ved hjemmesykepleie, og de mener det ikke kan innvilges mer tid enn det som er fastsatt for hjemmesykepleie. Ifølge saksbehandler kan en som er helt sengeliggende og har IPLOS-skår 5, maksimalt innvilges 30 minutter til kroppsstell per døgn, uansett hvor lang tid kroppsstellet tar for vedkommende. [...] Jeg ønsker BPA fordi det gir meg frihet til å bestemme over eget liv, men når rammene blir så trange som det saksbehandler skisserer blir det svært vanskelig å leve et liv med livskvalitet [...].»

Saker om arbeid, tilrettelegging i arbeid

Det var en økning i antall henvendelser om tilrettelegging i arbeid. Vi ser at mange tar kontakt for å vite generelt om hvilke rettigheter som gjelder for arbeidstagere med funksjonsnedsettelse. Mange er ikke klare over retten til egnet individuell tilrettelegging. Vi erfarer videre arbeidsgivere som ikke kjenner til likestillings- og diskrimineringsregelverket

og arbeidsgivere som påstår at det ikke finnes muligheter for varig tilrettelegging. Mange arbeidsgivere mangler forståelse for tilrettelegging som følge av funksjonsnedsettelse. Det har vært en økning i henvendelser om hjemmekontor som tilretteleggingstiltak etter koronapandemien.

Eksempler på saker om tilrettelegging i arbeid

2022/0108

Saken gjelder en mann med omfattende hørselstap på begge sider. Han jobber på et sykehus og bruker eget kontor. Nå viser det seg at en person har flyttet inn på samme kontor. Leder ser endelig ut til å være på glid når det gjelder å skjønne at han faktisk trenger et lite kontor alene og at dette er det eneste adekvate når det gjelder tilrettelegging. Kan dokumentere dette fra medisinsk hold. Leder påstår imidlertid at tilrettelegging ikke kan være permanent, men kun innenfor en kortere periode (f. eks noen måneder). Kan dette stemme? Hvor har hun dette fra?

2022/0592

Spørsmål om arbeidsgivers tilretteleggingsplikt. Jobbet 33 år i NAV.

Har fått revmatisk sykdom og fått tilrettelagt med hjemmekontor i koronatidene. Har fungert fint. Nå sier arbeidsgiver at de ikke lenger kan tilrettelegge fordi det går ut over andre. Ønsker å si henne opp. Innringer sier hun ikke kan se hvordan det går ut over andre, mener det er usaklig.

2022/0724

Innringer har MS. Avhengig av rullestol. Virksomheten der han jobber skal ha et internseminar med overnatting på et hotell. Han trenger hjelp til legging og morgenstell. Hvem skal hjelpe til med det? Arbeidsgiver dekke utgiftene?

Saker om trygd, pleiepenger

Det var en økning i antall trygdesaker med 60 fra 2021 til 2022. En av kategoriene med stor økning var pleiepenger. Denne økte fra 8 til 22 saker. Vi ser at mange tar kontakt for å få generell veiledning om regelverket for pleiepenger og om pleiepenger kunne vært aktuelt i deres situasjon. Flere tar kontakt om forholdet mellom pleiepenger og andre offentlige ytelser, og hvordan arbeidsgiver forholder seg til dette med pleiepenger.

Eksempler på saker om pleiepenger

2022/0035

Innringer har en sønn på 10 med diabetes. Hver av foreldrene mottar 20 % pleiepenger. Konas arbeidsgiver vil styre når hun er borte med pleiepenger. Påberoper seg styringsretten. Hennes leder avfeier alle argumenter om noe annet. Mener også at hun er i ferd med å bli en belastning. Skal i møte med lederen og HR-avdelingen.

2022/0674:

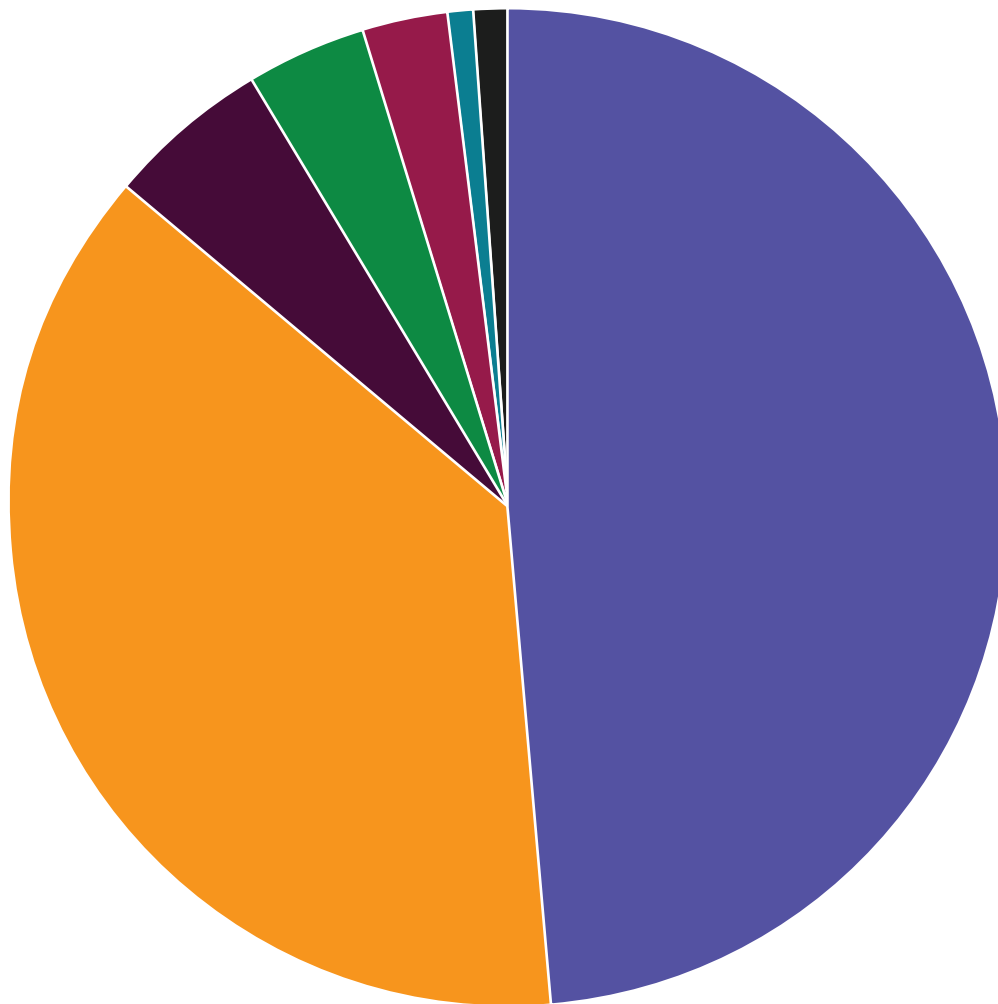
Innringer jobber fulltid, men innser at det ikke fungerer når hun er pårørende til et barn med ASD. Barnet tar ut all frustrasjon hjemme og det er veldig krevende. Lurer på hvilke rettigheter hun har. Er pleiepenger aktuelt? Barnet går i behandling hos BUP.

2022/0976:

Innringer spør om en som har 100 % pleiepenger og eventuelt senere innvilges omsorgsstønning, får trekk i pleiepengene.

Hvem tar kontakt med Rettighetssenteret?

- Bruker - 641 saker
- Pårørende - 496 saker
- Tjenesteapparat / myndigheter - 69 saker
- Andre - 50 saker
- Medlemsorganisasjoner - 37 saker
- FFO fylke - 12 saker
- Andre organisasjoner - 12 saker
- FFOs sekretariat - 0 saker

49 %

av dem som tar kontakt er **funksjonshemmede og kronisk syke.**

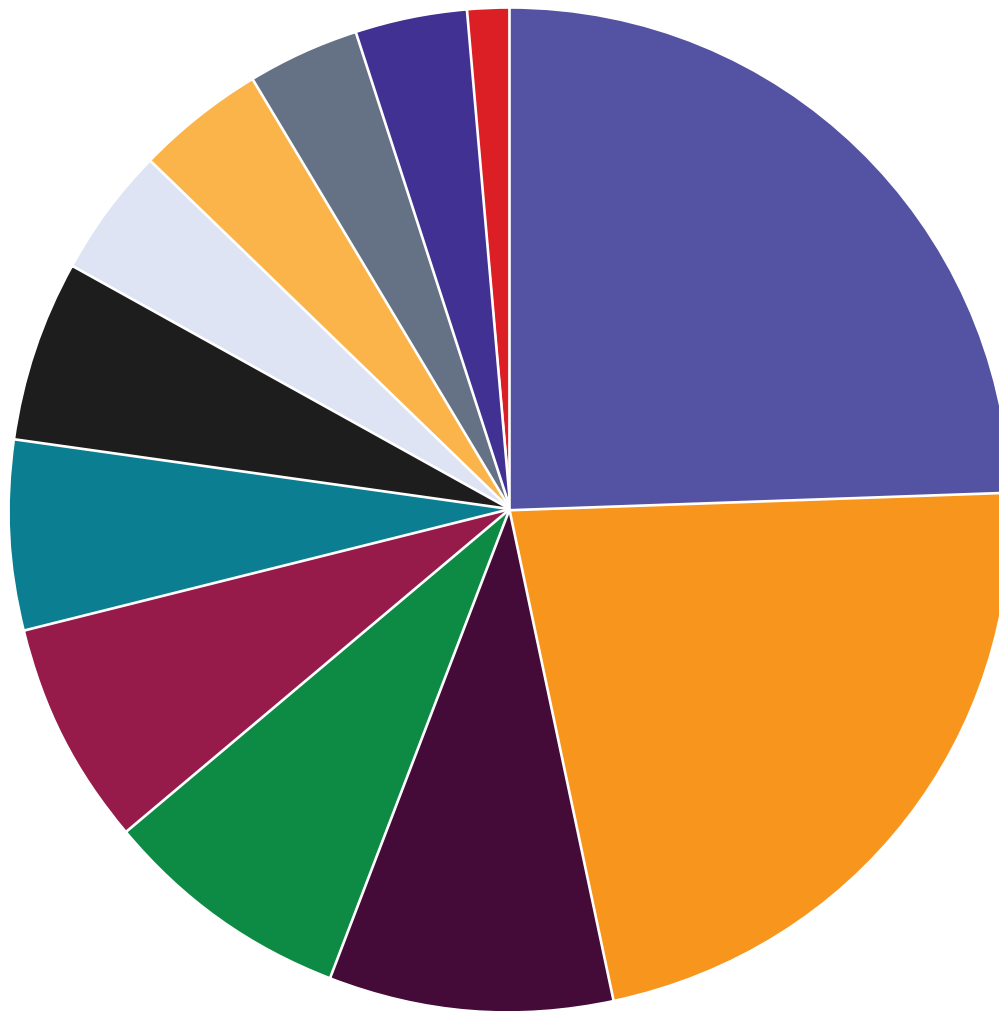
38 %

av dem som tar kontakt er **pårørende.**

5,3 %

av dem som tar kontakt er fra **tjenesteapparat/myndigheter**

Hvor tas det kontakt med Rettighetssenteret fra?

- Viken - 203 saker
- Oslo - 185 saker
- Vestland 75 saker
- Vestfold og telemark - 66 saker
- Trøndelag - 61 saker
- Rogaland - 51 saker
- Agder - 47 saker
- Innlandet - 36 saker
- Møre og Romsdal - 33 saker
- Nordland - 30 saker
- Troms og Finnmark - 30 saker
- Utland - 11 saker

*Hvilket fylke folk ringer fra oppgis kun i **63 prosent** av tilfellene. Denne oversikten viser prosentandelen ut fra de sakene hvor fylke oppgis.

25 %

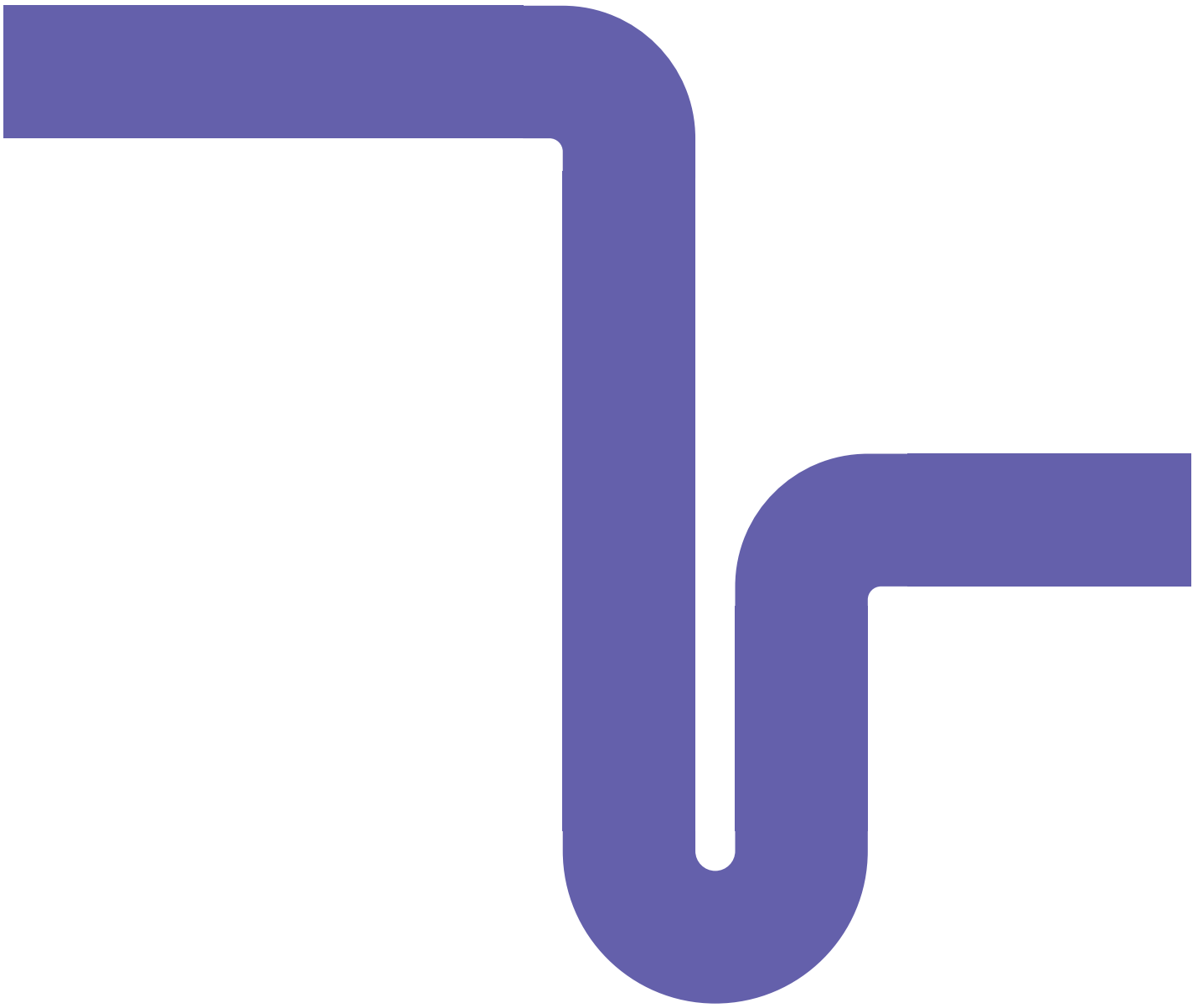
av henvendelsene kommer fra personer i Viken

22 %

av henvendelsene kommer fra personer i Oslo

3,6 %

av henvendelsene kommer fra personer i Nordland

Kommunikasjonsarbeid i FFO

Ny logo, ny visuell profil, ny nettside, flere filmprosjekter og to nye medarbeidere. Slik kan kommunikasjonsåret i FFO oppsummeres i én setning. Men selv om mye av 2022 har handlet om rigg og endring internt, fortsetter synlighetsarbeidet vårt å bidra til politisk endring eksternt.

Vår nye visuelle profil som også inkluderer ny logo og nye nettsider, har vært vårt største prosjekt i 2022. Behovet har vært der lenge. Vi har manglet ganske grunnleggende verktøy i kommunikasjonsarbeidet vårt, noe som både har vært ressurskrevende og et hinder i utviklingen av omdømmet til organisasjonen.

I september 2022 startet vi derfor opp prosjektet i samarbeid med byrået **Knowit**. Og selv om det endelige resultatet først vil bli offentlig i andre kvartal 2023, vil det nok være prosjektet i stor grad definerer kommunikasjonsarbeidet til FFO i 2022. I tillegg til å spare ressurser, er målet gjenkjennelighet på tvers av alle flater, universell utforming og et uttrykk som gjør at FFO fremstår med den selvtilliten vi skal ha.

FFO.no i 2022

I år har vi hatt 224.000 unike sidevisninger, hvor rettighetssenteret er vår klart mest besøkte enkeltside med 10.000 unike besøkende. 224.000 unike visninger er en nedgang sammenlignet med 2021, men

tilnærmet likt som i 2020. Forskjellen fra 2021 handler i stor grad om en veldig godt besøkt nettsak om trygdeoppgjøret i 2021 og kampanjen om diskriminering i arbeidslivet. Vi ser dog at vi i år har lykket med å få opp gjennomsnittstiden folk bruker på nettsiden vår og at flere besøker flere steder på nettsiden per økt. Et godt tegn på at kvaliteten på innholdet er godt.

Med overgangen til nye nettsider vil vi rydde i både navigasjon og innhold. I dag har vi mer enn 6300 enkeltsider, noe som gjør det utfordrende å finne frem i. Den nye nettsiden vil være bygget opp av færre sider, hvor innholdet vi vet treffer hos målgruppene vil løftes frem.

Sosiale medier i 2022

Facebook fortsetter å være vår største egne kanal i både rekkevidde og antall følgere. Vi har fortsatt vår organiske vekst i følgere, men uten større, brede kampanjer, har vi opplevd et fall i rekkevidden vår. Noe av fallet kan også skyldes endringer i facebook's algoritmer, all den tid vi ser den samme utviklingen hos flere andre organisasjoner. Instagram har samme utvikling, men har egentlig aldri vært en stor kanal for oss og har blitt nedprioritert grunnet ressurser. Twitterkontoen vår har fortsatt å ligge i dvale, og mye tyder på at vi vil forlate plattformen i løpet av 2023.

Kvinner fortsetter å være vårt største publikum på tvers av våre egne kanaler,

mens medianalderen til en følger hos oss er på rundt 50 år.

Våre beste poster målt i rekkevidde fra i år har vært lenkeposten rundt foreldre som er meldt til barnevernet grunnet barnets funksjonsnedsettelse, lenkeposten om skoleundersøkelsen og bildeposten om barnekoordinator. De samme postene går igjen i toppen målt i engasjement, men der blander også gjennomslaget om CRPD seg inn.

Kampanjer i 2022

Vi har i 2022 hatt fire større filmprosjekter, men ingen kampanjer som har henvendt seg til det brede publikum. Eksempler

på filmprosjektene er kampanjearbeidet rundt Frivillighetens år, med både film, flyer, arrangement og utendørs-skjermer i Oslo, og del to av assistanseprosjektet for kollektivtransport med både filmer og innhold til sosiale medier. I tillegg ble blant annet arbeidet med animasjonsfilmene om rettigheter i grunnskolen ferdigstilt i år.

Vi har også gjennomført og bidratt til flere arrangementer, blant annet "Kampen om funksis-konvensjonen" under Arendalsuka, Sjeldendagen 2022 i februar og Bufdir sitt seminar i forbindelse med FN-dagen.

Medieoppslag i 2022

Jevnlige oppslag i brede flater fortsetter å være den beste måten for FFO å skape oppmerksomhet rundt bestemte politiske saker. I 2022 hadde vi ifølge medieovervåknings-tjenesten til Retriever 682 oppslag. I oversikten under kan du se noen av våre største oppslag gjennom året.

1. Kvartal

- [Når snøen kommer må Tyra \(21\) kjøre midt i veien](#) (NRK)
- [Ferske tall viser at mange funksjonshemmede fremdeles sliter fysisk og psykisk som følge av pandemien](#) (TV2)
- [Det er store forskjeller i hvordan norske kommuner gir hjelp til personer med funksjonshemming](#) (NRK)
- [Forskjellsbehandlingen med HC-kort fortsetter](#) (Dagsavisen)
- [CRPD: Trettebergstuen får 27.600 underskrifter for likestilling for funksjonshemmede](#) (NTB)

2. Kvartal

- [Flukt og funksjon - Kronikk i samarbeid med Atlas-alliansen](#) (Klassekampen)
- [CRPD: Hvorfor regnes vi ikke med? - Kronikk](#) (Dagsavisen)
- [Norske pasienter lider og dør mens de venter på medisiner. Det kan vi ikke være bekjent av!](#) Kronikk i Aftenposten og sak på TV2 sammen med 27 organisasjoner

- [Støtt vår rett til arbeid!](#) Flere leserbrev i lokalaviser i forbindelse med 1. mai. Lokale avsendere
- [Fastlegekrisen: Pasienter med dårlig helse fjernes fra fastlegelister](#) (TV2)
- [Strengere for sparkesykler](#) (TV2 m.fl) Om høringssvaret vårt
- [For få kommunale boliger er tilpasset funksjonshemmede](#) (NRK)
- [Holdninger og kunnskapsmangel holder funksjonshemmede utenfor arbeidslivet](#) (Dagens perspektiv)

3. Kvartal

- [Foreldre meldt til barnevernet grunnet barnets diagnose](#) (Aftenposten)
- [Fra mandag får kommunene plikt til å sikre et bedre samarbeide rundt barn. Og det innføres noe helt nytt: Barnekoordinator.](#) (Aftenposten og NTB)
- [Vet du hvilke rettigheter ditt barn har?](#) – Leserbrev i forbindelse med skolestart. På trykk i mange lokalaviser

- [Seksuell trakassering av funksjonshemmede](#) (TV2)
- [Beklagelse fra Kjersti Toppe til foreldre som er meldt til barnevernet grunnet barnets diagnose](#) (Dagsavisen) Tidligere sak nevnt
- [Unge på sykehjem - NRK Radio](#)
- [CRPD: Vil Senterpartiet ta konvensjonen for funksjonshemmede inn i menneskerettsloven?](#) (Stavanger Aftenblad)
- [Norsk rehabiliteringsinnsats må rehabiliteres.](#) (Dagsavisen) Kronikk sammen med LHL og Hjernerådet
- [Regjeringen fjerner øremerket støtte til frivillige organisasjoner. – Fryktelig dårlig politisk håndverk](#) (Dagens perspektiv)

4. Kvartal

- [CRPD: Regjeringen lover bedre lovbeskyttelse for personer med nedsatt funksjonsevne](#) (NTB)
- [Bekymret for kutt i Felles kommunal journal](#) (Dagens Medisin)
- [MS-syk får nei til flytebrygge – burde være mulig å finne en løsning](#) (NRK)
- [Funksjonshemmede rammes hardest av krig, men inkluderes i liten grad i humanitær innsats.](#) (Dagsavisen) Kronikk sammen med Atlas-alliansen

Medieoppslag 2022

– Mange familier får ikke hjelpen de har krav på

Det er store forskjeller i hvordan norske kommuner gir hjelp til personer med funksjonshemning. Staten må nå sikre at familier får hjelpen de har rett på, mener leder i Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO).

Håkon Benjaminsen
Journalist

Publisert 3. jan. 2022 kl. 16:07
Oppdatert 5. jan. 2022 kl. 11:06

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

...tildeler helse- og
...ly Ann Elvestad.

Innfører krav om barnekoordinator: – Fleire kommunar har ikkje råd

STØTTER AKSJON: Ingrid Stenstadvold Ross er generalsekretær i Kreftforeningen. Foto: Lise Åserud / NTB

Legenes blåresept-aksjon omstridt: – Skyver pasienter foran seg

Årsregnskap 2022

Resultatregnskap

Balanse

Noter

Revisjonsberetning

Resultatregnskap

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2022	2021
Buudir – driftstilskudd	1	17 880 000	18 085 000
Utdanningsdirektoratet	1,2	410 838	359 226
Helsedirektoratet	1	900 000	826 077
Statens sivilrettsforvaltning	1	812 944	665 000
Atlas-alliansen	1,2	13 340 864	8 354 222
Stiftelsen DAM	1,2	952 629	1 727 122
Andre tilskudd	1,2	1 158 563	1 127 206
Sum tilskudd		35 455 838	31 143 853
Momskompensasjon		1 646 952	1 474 269
Kontingent medlemsorganisasjoner	1	1 607 417	1 549 476
Fakturerte personalkostnader fylkesansatte		8 201 167	7 664 403
Husleieinntekter		377 399	387 927
Diverse andre inntekter		1 956 783	270 801
Sum andre inntekter		13 789 718	11 346 876
Sum driftsinntekter		49 245 556	42 490 729
Lønn, honorarer og feriepenger	3	18 381 723	17 970 834
Pensjonskostnader	4	2 565 646	3 174 985
Arbeidsgiveravgift		2 948 614	2 971 128
Andre personalkostnader		420 809	197 280
Sum personalkostnader		24 316 792	24 314 227
Avskrivninger	7	165 813	162 170
Husleiekostnader m.m.		3 250 231	2 906 851
IKT-kostnader		1 739 129	1 624 361
Andre kontorkostnader		682 394	951 958
Honorarer/tjenestekjøp	3,5	2 119 591	1 828 439
Reisekostnader		748 529	322 964
Arrangementskostnader		627 552	739 902
Bistandsprosjekter	6	11 071 438	6 837 879
Kontingentoverføringer	1	763 007	748 723
Andre kostnader		546 905	670 553
Sum kontor og prosjektkostnader		21 714 589	16 793 800
Sum driftskostnader		46 031 381	41 108 027
Driftsresultat		3 214 175	1 328 027
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	11	164 436	404 285
Finanskostnader		11 382	18 066
Resultat netto finansposter		153 054	386 219
ÅRETS RESULTAT	13	3 367 229	1 768 921

Balanse per 31. desember

	Note	2022	2021
EIENDELER			
Varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	7	1 119 455	0
Inventar og datautstyr	7	95 408	241 087
Sum varige driftsmidler		1 214 863	241 087
Finansielle anleggsmidler			
Investering i andre aksjer og andeler	8	95 000	95 000
Andre langsiktige fordringer	9	793 679	1 147 557
Sum finansielle anleggsmidler		888 679	1 242 557
Sum anleggsmidler		2 103 542	1 483 644
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer	10	309 584	184 962
Andre kortsiktige fordringer	10	2 378 623	1 425 714
Sum kortsiktige fordringer		2 688 207	1 610 676
Markedsbaserte investeringer	11	9 436 265	9 272 931
Bankinnskudd, kontanter	12	17 240 958	17 945 363
Sum omløpsmidler		29 365 430	28 828 970
SUM EIENDELER		31 468 972	30 312 614
EGENKAPITAL OG GJELD			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	13	24 641 200	21 273 971
Sum opptjent egenkapital		24 641 200	21 273 371
Sum egenkapital		24 641 200	21 273 971
Kortsiktig gjeld			
Udisponerte tilskudd	1,2	1 624 400	4 999 345
Leverandørgjeld		984 621	274 395
Skyldige feriepenger		2 187 081	2 034 808
Skyldige offentlige avgifter		1 665 093	1 648 710
Diverse gjeld inkl. påløpte kostnader		366 577	81 385
Sum kortsiktig gjeld		6 827 772	9 038 643
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		31 468 972	30 312 614

31. desember 2022
22. mars 2023

Eva Buschmann
styreleder

Ingrid Olga Hallan
styremedlem

Bjørnar Allgot
styremedlem

Bente Holm Mejdell
styremedlem

Thora Vibecke Magnus
styremedlem (ansattvalgt)

Helene Thon
1. nestleder

Wenche Kristin Røkenes
styremedlem

Tariq Eide
styremedlem

Terje André Olsen
styremedlem

Harald Kvame Hansen
2. nestleder

Lars Aksel Berge
styremedlem

Ellen Damhaug Scheel
styremedlem

Mari Øvergaard
styremedlem

Lilly Ann Elvestad
generalsekretær

Noter til resultatregnskap og balanse

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Fordringer og gjeld som forfaller til betaling senere enn ett år etter balansedagen, klassifiseres som langsiktig. Forsikrede pensjonsforpliktelser er ikke balanseført. Kostnaden er lik årets inn- og utbetaling til forsikringselskapet.

Note 1

Inntekter

FFO mottok fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) et tilskudd til paraply Samarbeid på kr 17 880 000 for 2022. Dette tilskuddet brukes til å drifte organisasjonen. Det vil si dekning av FFOs kontor- og administrasjonskostnader, samt deler av FFOs rettighetssenter. Tilskuddet er vesentlig for å utvikle vårt interessepolitiske arbeid samtidig som det sikrer demokratiet til FFOs 87 medlemsorganisasjoner ved at vi får finansiert kongress, representantskap og andre arenaer for innspill, herunder likemannsarbeid og utvikling. I tillegg har FFO bidratt med midler til lokale tiltak i fylker og kommuner. Inntektsføringen av FFOs driftstilskudd er periodisert.

FFO mottok også i 2022 et grunntilskudd fra Utdanningsdirektoratet. Tilskuddet er gitt for tiltak/aktiviteter som bidrar til å utvikle og synliggjøre kunnskap på det spesialpedagogiske området og som bidrar til inkludering av målgruppen i undervisningen. Tilskuddet var i 2022 på kr 421 200. Ubenyttede midler et år overføres til neste år.

Fra Helsedirektoratet mottok FFO et tilskudd på kr 900 000 til arbeid med ulike tiltak innenfor psykisk helse.

Statens sivilrettsforvaltning bevilget under ordningen for spesielle rettshjelpstiltak i 2022 et tilskudd på kr 812 944 til drift av FFOs rettighetssenter.

FFO har søkt om og mottar tilskudd til bistandsprosjekter som er finansiert av Norad gjennom Atlas-alliansen. Aktiviteten er organisert gjennom to ulike avtaleformer; rammeavtaleprosjekter og Together for Inclusion (TOFI) som ble etablert i 2019 og utvidet i 2020.

FFO har også i 2022 mottatt tilskudd til ulike prosjekter innen bl.a. universell utforming og ulike typer informasjonsarbeid. Tilskuddsytere er Bufdir og Stiftelsen DAM for å nevne de viktigste. Tilskuddene blir inntektsført i takt med påløpte kostnader og tildelinger gjennom året.

I 2019 vedtok FFOs kongress et nytt system for kontingentinnkreving gjeldende fra 2020. En andel av disse kontingentene fordeles til FFOs fylkeslag.

Note 2

Udisponerte midler

Prosjektmidlene blir ved innbetaling kreditert konto for udisponerte tilskudd. Inntektsføring skjer periodevis og tilsvarer kostnaden som er påløpt i perioden for hvert enkelt prosjekt. Det inntektsføres ikke større beløp enn det er grunnlag for i prosjekttilskuddet.

Udisponerte midler fra 2022

Utdanningsdirektoratet – «Grunntilskudd»	366 881
Stiftelsen DAM – «Gode råd»	159 270
Nordens Vælfercenter – stödordning DNR 6/2022	2 875
Atlas-alliansen	1 095 374
Sum udisponerte midler	1 624 400

Note 3

Godtgjørelser

Lønnskostnader	2022	2021
Lønn, honorarer og feriepenger	18 381 723	17 970 834
Arbeidsgiveravgift	2 948 614	2 971 128
Pensjonskostnader	2 565 646	3 174 985
Andre ytelser	420 809	197 280
Sum	24 316 792	24 314 227

Antall årsverk	31,3	30,5
----------------	------	------

Ytelser til ledende personer	Lønn	Pensjonskostnad	Andre ytelser
Generalsekretær	1 135 269	85 672	9 127
Styret (leder 1G, nestledere 1/3G, medlemmer 1,5 % av G per møte)	265 164	0	0

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar (inkl. mva.)	260 000
Annen bistand (inkl. mva.)	17 000
Sum	277 000

Note 4

Pensjonskostnader

FFO har hatt 36 ansatte i 2022 som er omfattet av våre pensjonsordninger. Organisasjonen er etter lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP) pliktig til å ha en tjenestepensjonsordning for sine ansatte. FFO har to pensjonsordninger. En ytelsesbasert kollektiv tjenestepensjonsordning i KLP som er lukket. Offentlig tjenestepensjon er en brutto pensjonsytelse. Pensjonsordningen omfatter både nåværende og tidligere ansatte. FFO er forpliktet til å betale oppregulering for tidligere ansatte, i tråd med økningen av folketrygdens grunnbeløp per 01.05 hvert år.

Fra 01.01.2017 ble det innført en ordning med Forsikret tjenestepensjon (Hybrid-pensjon) i Storebrand. Ordningen omfatter alle nyansatte, samt medlemmene i den ytelsesbaserte ordningen med alder 52 år og yngre per 01.01.2017. FFO dekker alle kostnader bortsett fra 2 % av bruttolønn som dekkes av hver enkelt ansatt.

Pensjonskostnad i 2022 inkludert arbeidsgiveravgift fratrukket de ansattes 2 % egenandel utgjør kr 2 927 402.

Note 5

Honorarer/tjenestekjøp

I mange av prosjektene som gjennomføres kjøper FFO prosjektbistand og andre tjenester fra underleverandører. Posten inneholder også innkjøp av tjenester av administrativ art som honorar til revisor, juridisk bistand, utvikling av nettsider og andre tjenester.

	2022	2021
Prosjekter og arrangementer	1 238 503	879 807
Rettighetssenteret	250 145	250 008
Administrativt og kommunikasjon	630 943	698 624
Sum	2 119 591	1 828 439

Note 6

Bistandsprosjekter

FFO har gjennom mange år gjennomført bistandsprosjekter i ulike land. Midlene til disse prosjektene kommer fra NORAD og kanaliseres gjennom Atlas-alliansen. I 2022 er det gitt tilskudd til aktiviteter til National Federation of the Disabled-Nepal (NFDN), Southern Africa Federation of the Disabled (SAFOD), Forum das Associacoes Mocambicanas dos Deficientes (FAMOD) og Fédération Nigérienne des Personnes Handicapées (FNPH) i Niger.

Note 7

Varige driftsmidler

	Inventar	Datautstyr	Hjemmesider	Sum
Anskaffelseskost 01.01	78 313	787 718	250 845	1 116 876
Avgang i året	0	296 350	0	296 350
Tilgang i året	0	20 133	1 119 455	1 139 588
Anskaffelseskost 31.12	78 313	511 501	1 370 300	1 960 114
Akkumulert avskrivning 31.12	46 988	447 418	250 845	745 251
Bokført verdi 31.12	31 325	64 083	1 119 455	1 214 863
Årets avskrivning	15 663	150 150	0	165 813
Avskrivningssatser	20 %	20-33 %	20 %	

Note 8

Aksjeposter

Investering i andre aksjer
Aksjepost i Helsereiser AS
Sum andre aksjer

95 000
95 000

FFO eier 25 aksjer tilsvarende 11,5 % av aksjene i Helsereiser AS. Eierandelene til de tre andre eierne: Norsk Revmatikerforbund, Psoriasis- og eksemforbundet, Norges Astma- og Allergiforbund er 29,5 % hver.

Resultatet i Helsereiser AS for 2021 ble preget av koronasituasjonen og viser et underskudd på kr 616 264. Bokført egenkapital er positiv med kr 4 245 780.

Note 9

Langsiktige fordringer

FFO har en tjenestepensjonsordning i KLP. FFO har betalt pliktig egenkapitalinnskudd. Egenkapitalinnskuddet skal kunne benyttes til dekning av tap eller underskudd ved løpende drift. Det er knyttet betingelser til tilbakebetaling av egenkapitalinnskuddet.

FFO har gitt et lån til FFO Troms (nå FFO Troms og Finnmark) slik at fylkeslaget kunne innfri en gammel pensjonsforpliktelse i KLP gjeldende tidligere ansatte. Lånet renteberegnes og det er etablert avtale om nedbetaling.

Note 10

Kortsiktige fordringer

Kundefordringer er vurdert til pålydende. Det er avsatt delkredere med kr 30.000. Det er ingen fordringer som forfaller senere enn et år etter regnskapsårets slutt.

Andre kortsiktige fordringer gjelder periodiserte kostnader og udisponerte midler hos partnere i utlandet i forbindelse med TOFI-prosjekter.

Note 11

Markedsbaserte investeringer

Deler av FFOs overskuddslikviditet er plassert i et obligasjonsfond og et kombinasjonsfond forvaltet av First Fondene.

Plassering i fond	
First Yield	6 830 608
First All Weather	2 605 657
Sum markedsbaserte investeringer	9 436 265

Note 12

Bundne midler

Bankinnskudd, kontanter

I posten inngår bundne bankinnskudd med kr 932 550 som gjelder trukket forskuddsskatt og depositum for husleie i Mariboers gate 13 med kr 1 038 699.

Ifølge retningslinjer for tildelte midler fra Atlas-alliansen (NORAD-midler) er utbetalte midler bundne midler som står på separate konti og bare benyttes til FFOs bistandsprosjekter. I tillegg skal renter på disse midlene tilfalle formålet. Per 31.12.2022 sto det til sammen kr 3 058 643 på slik konto.

Note 13

Egenkapital

Egenkapital 01.01.2022	21 273 971
Årets resultat	3 367 229
Sum egenkapital 31.12.2022	24 641 200

Til representantskapet i FUNKSJONSHEMMEDESFELLESORGANISASJON

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for FUNKSJONSHEMMEDESFELLESORGANISASJON, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettvisende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2022, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlige for øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Ski 15. mai 2023
PEDERSEN & SKOGHOLT AS

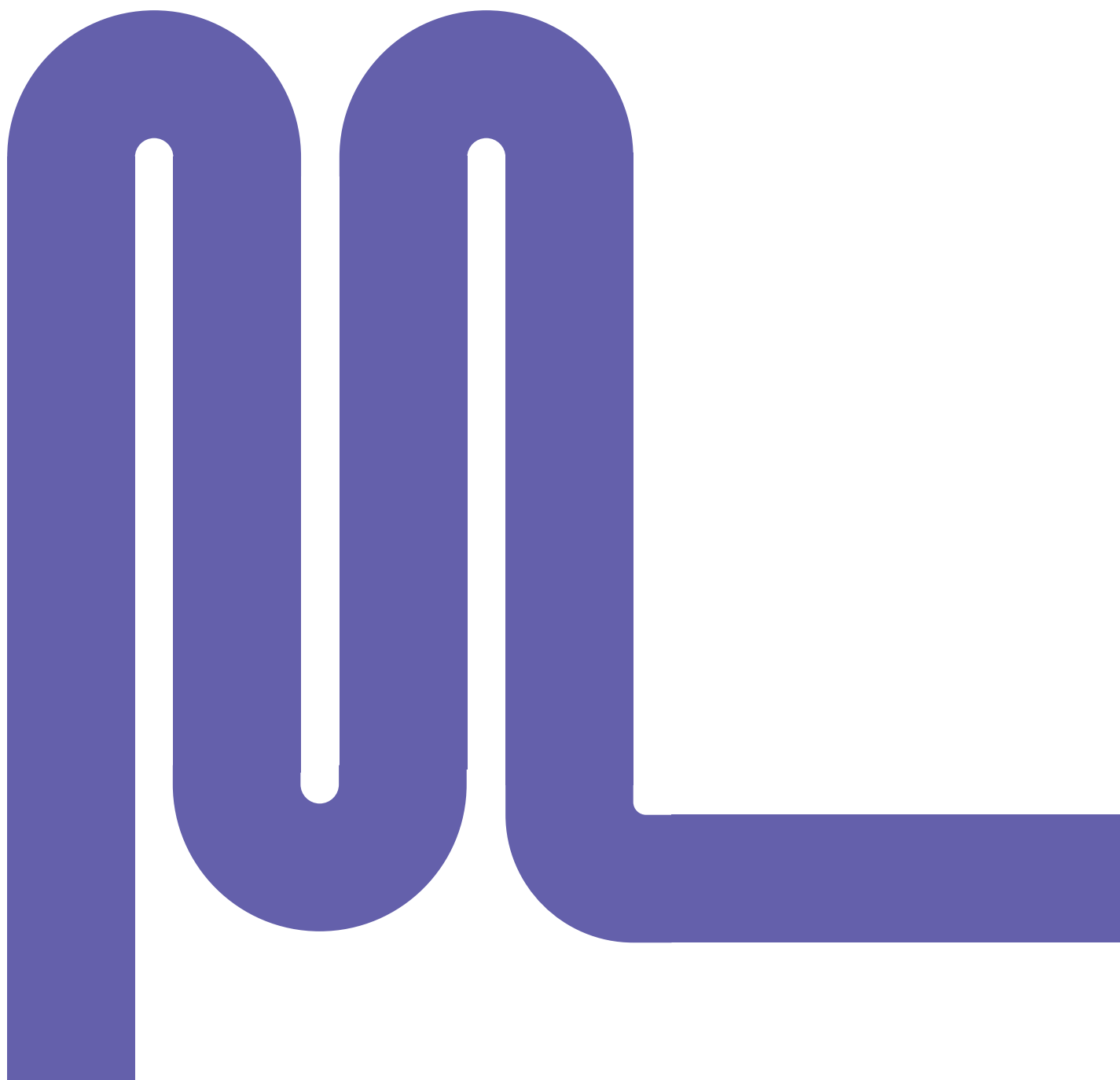
Carl Martin Getz
Statsautorisert revisor

Foto:

Adobe Stock og Unsplash

Design/layout:

Knowit / FFO

Funksjonshemmedes
fellesorganisasjon